

Lenin, dirigent carismàtic de la revolució... i els altres dirigents

T eltemps.cat/article/2403/lenin-dirigent-carismatic-de-la-revolucio-i-els-altres-dirigents

Segueix-nos a Facebook per assabentar-te dels nostres darrers reportatges

Sovint la **Revolució d'octubre de 1917** s'ha identificat amb una personalitat sens dubte emblemàtica dins del pensament marxista i comunista. **Vladímir Íltx Uliianov, Lenin** (1870-1924) no va ser només un dels màxims dirigents del partit bolxevic i fins a cert punt l'ànima de la revolució. Ha passat a la història també com un teòric de primera magnitud, amb una producció política i filosòfica que en molts aspectes és encara vigent. Adscrit al marxisme i perseguit pel tsarisme des de molt jove, fou membre del **Partit Obrer Socialdemòcrata** rus, que s'havia constituït el 1898, i el 1900 s'exilià a Suïssa, on tres anys més tard, el 1903, encapçalà la fracció bolxevic, partidària d'un partit centralitzat constituït per revolucionaris professionals. El mateix any va fer incloure en el programa del partit "el dret d'autodeterminació de totes les nacions que entren en la composició de l'Estat". Durant la Primera Guerra Mundial es va manifestar partidari d'aprofitar les crisis polítiques que havia provocat l'esclat de la guerra per potenciar moviments revolucionaris. El seu paper polític s'incrementà a partir de 1917, quan va donar a conèixer les seves "tesis d'abril" i va encapçalar el procés final cap a la revolució. I quan aquesta triomfà, passà a presidir el govern revolucionari que es constituí com a Consell dels comissaris del poble. Durant el seu mandat va procurar prendre les decisions d'una manera democràtica i flexible al si del partit.

Més enllà, però, de la seva activitat política, fou autor d'una extensa producció literària, bàsicament ideològica i política, però també filosòfica, que en molts casos s'ha anat publicant fins als nostres dies. Entre altres llibres, trobem unes obres, que justament ara, es publiquen en català, com **Què fer**, que va escriure entre 1901 i 1902, a fi d'elaborar una

estratègia de combat vista la situació política. El 1914 publicava tot un clàssic sobre el fet nacional, *El dret d'autodeterminació de les nacions*. El mateix any escrivia la seves biografies sobre *Karl Marx i Friederich Engels*, on exposava les idees bàsiques del marxisme. El 1916, en plena guerra mundial, escrivia *L'imperialisme, fase superior del capitalisme*, una anàlisi acurada sobre els imperis que havien construït les grans potències europees. I el 1917, poc abans d'esclatar la Revolució d'Octubre, escrivia *L'Estat i la revolució*, on, fonamentant-se en les idees de Marx, exposava el paper que havia de desenvolupar l'Estat en la perspectiva d'arribar a la societat comunista, sense classes ni Estat.

Vladímir Antónov-Ovséienko amb Lluís Companys

Lenin, però, no féu, evidentment, la revolució tot sol. Al seu costat destaquen personalitats de la talla de **Lev Trotski** (1879-1940), qui, a més d'haver estat també un important teòric, presidí el soviets de **Petrograd**, organitzà el comitè revolucionari encarregat de la presa del poder les jornades d'octubre de 1917 i posteriorment creà l'Exèrcit Roig. Morí assassinat a l'exili a Mèxic el 1940 per un agent de Stalin, el català **Ramon Mercader**. **Grigori Zinoviev** (1883-1936) fou un militant bolxevic de la primera fornada i estret col·laborador de Lenin. A desgrat que inicialment s'oposés a la insurrecció d'octubre, va acabar tenint un important paper en la fundació i el desenvolupament de la Tercera Internacional i l'any 1936 fou condemnat a mort i executat per Stalin en el primer procés contra la vella guàrdia bolxevic. Fou la mateixa fi també del seu estret amic i col·laborador **Lev Kamenev** (1883-1936), que després de la revolució fou president del soviets de Moscou i adjunt de Lenin al Consell de comissaris del poble. **Nikolai Bukharin** (1888-1938) era també un veterà bolxevic, membre del buró polític del Partit Comunista fins a 1929, i que s'alià amb Stalin per combatre Trotski. Tampoc va sobreviure a les purgues estalinistes: fou jutjat, condemnat a

mort i assassinat el 1938. Del primer Consell de comissaris del poble sorgit de la revolució i creat el 25 d'octubre de 1917, la majoria dels seus membres foren executats per Stalin en el període de les grans purgues: l'any 1937 ho foren **Vladímir Miliutin, Ivan Teodórovitx, Gueorgui Opókov, Aleksandr Xliàpnikov i Nikolai Glebov-Avilov**, i l'any 1938 **Nikolai Gorbunov, Nikolai Krilenko, Pavel Dibenko i Aleksei Rikov**.

Cas a part fou el de **Vladímir Antónov-Ovséienko** (1883-1938), un destacat bolxevic que durant la jornada del 25 d'octubre de 1917 dirigí els bolxevics que s'apoderaren del **Palau d'Hivern** a Petrograd. Durant una etapa formà part de l'oposició d'esquerres encapçalada per Trotski i exercí de diplomàtic (fou cònsol en diferents ciutats europees), fins que l'any 1936, iniciada la guerra civil espanyola, fou nomenat cònsol de Barcelona, on tingué un destacat paper durant els fets de maig de 1937 i en la repressió contra el POUM. A desgrat d'això, Stalin no li perdonà el seu passat trotskista i, en retornar a l'URSS, fou detingut, jutjat i ajusticiat.

Trotski amb la seva dona, Natalia, tots dos exiliats a Mèxic

Finalment, cal parlar, és clar, de **Iosif Stalin** (1879-1953), que, tot i que era un vell bolxevic, no va tenir un paper destacat durant les jornades d'octubre de 1917, si bé formà part del primer govern sorgit de la revolució, com a comissari del poble de les nacionalitats, i a partir de 1922 fou secretari general del Partit Comunista, un càrrec eminentment administratiu però que, a partir de la mort de Lenin, va utilitzar per consolidar-se en el poder i a partir de 1930 exercir una dictadura personal i un terror generalitzat que es va mantenir fins a la seva mort el 1953.